

Exam. Code : 108003

Subject Code : 1933

B.A. (Hons.) 3rd Semester

ECONOMICS

Paper—I (Money & Banking)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :— Candidates are to attempt *five* questions, *one* from each Section. **Fifth** question may be attempted from any Section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. What do you comprehend by money, its kinds and purpose ?
2. Critically elaborate quantity theory of money and discuss about its relevance to developed and underdeveloped countries.

SECTION—B

3. Elaborate the interest rates policy in India post 1991 in detail.
4. How IS-LM approach helps in determination of interest rates ?

SECTION—C

5. How banks are able to issue loans more than their deposits ? Elaborate.
6. What do you understand by NBFIs and their functions ? What role do they play mainly in a developing nation ?

SECTION—D

7. How the objectives and the instruments of monetary policy changed over time in India ?
8. Write a detailed note on functioning and success of IMF.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :- ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ੳ

1. ਮੁਦਰਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ?
2. ਮੁਦਰਾ ਦੇ ਮਾਤਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਅਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

ਭਾਗ—ਅ

3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 1991 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਦੀ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ।
4. ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ IS-LM ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ?

ਭਾਗ—ੲ

5. ਬੈਂਕ ਆਪਣੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਿਣ ਕਿਵੇਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ? ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸੋ।
6. ਐਨ. ਬੀ. ਐਫ. ਆਈ. ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ? ਇੱਕ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

ਭਾਗ—ਸ

7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ ?
8. ਆਈ. ਐਮ. ਐਫ. ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰत्येक भाग में से एक प्रश्न का चयन करते हुए, पाँच प्रश्न करें। पाँचवां प्रश्न किसी भी भाग में से किया जा सकता है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

भाग—क

1. मुद्रा के समाविष्ट, इसके उद्देश्य और प्रकारों से आप क्या समझते हैं ?
2. मुद्रा के मात्रा सिद्धांत का आलोचनात्मक विस्तार दे और विकसित और अविकसित देशों के लिए इसकी प्रासंगिकता के बारे में चर्चा करें।

भाग—ख

3. भारत में 1991 के बाद की ब्याज दरों की नीति को विस्तार में बताएं।
4. ब्याज दरों के निर्धारण में IS-LM दृष्टिकोण कैसे मदद करता है ?

भाग—ग

5. बैंक अपनी जमा राशि का अधिक ऋण कैसे जारी कर सकता है ? विस्तारित करें।
6. NBFIs और उसके कार्यों के बारे में आप क्या जानते हैं ? एक विकासशील राष्ट्र में वे मुख्य रूप से क्या भूमिका निभाते हैं ?

भाग—घ

7. भारत में समय के साथ मौद्रिक नीति के उद्देश्य और साधन कैसे बदल गए हैं।
8. IMF के कामकाज और सफलता पर एक विस्तृत नोट लिखें।